

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.160/2007/9. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az előbb személyesen eljáró, majd a fellebbezési eljárás során Dr. ... pártfogó ügyvéd (... által képviselt I.rendű felperes neve I. rendű és I.rendű felperes nevené II. rendű, mindketten ... lakos felpereseknek, a Dr. ... jogi ügyintéző által képviselt alperes neve (... alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a ... Bíróság 9. P. 21 218/2006/14. számú ítélete ellen a felperesek által 24. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperesek pártfogó ügyvédjének díját 7 200 (Hétezer-kettőszáz) forintban állapítja meg, amely tartalmaz 1 200 (Egyezer-kettőszáz) forint általános forgalmi adót.

Felhívja az Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a pártfogó ügyvéd díját számla ellenében utalja ki részére.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperesek házastársak. Közös gyermekük az 1989. április 21-én született **F.** Telekszomszédjuk az I. rendű felperes édesanyja, özvegy I.rendű felperes nevené.

1997. szeptemberétől kezdődően a felperesek gyermeke az apai nagyszülő otthonában, gondozásában nevelkedett, s jelenleg is ott él.

A felperesek és özvegy I.rendű felperes nevené között az évek folyamán a jó viszony megromlott, a felperesek a gyermek kiadása iránt pert indítottak a nagyszülő ellen. A Püspökladányi Városi Bíróság 2003. február 25-én kelt P. 20 494/2002/6. számú ítéletében

kötelezte a kiskorú nagyszülőjét, hogy adja ki a gyermeket a szülőknek. Az ítéletben foglaltaknak özvegy I.rendű felperes nevének önként nem tett eleget, a felperesek az ítélet végrehajtását nem kérték.

Özvegy I.rendű felperes nevének kezdeményezésére indult közigazgatási eljárásban a ...i Gyámhivatal 2003. március 5-én hozott határozatával a kiskorút a nagyszülőnél helyezte el ideiglenes hatállyal. A szülők fellebbezése folytán eljáró ... Közigazgatási Hivatal, mint másodfokú gyámhatóság az elsőfokú közigazgatási határozatot megalapozatlanság miatt megsemmisítette, és az eljárást megszüntette.

Ezt követően a TÁMASZ Szociális Központ Gyermekjóléti Szolgálatának megkeresésére lefolytatott közigazgatási eljárásban ... Város Önkormányzata Jegyzője 2003. augusztus 11-én kelt, ... számú határozatával a kiskorú F.védelembe vételéről rendelkezett, azzal az indoklással, hogy a gyermek elhelyezését, a gyermek szüleivel való kapcsolattartását illetően problémák merültek fel a nagyszülő és a szülők közötti megromlott kapcsolatból adódóan, ami a gyermek egészséges fejlődését veszélyeztette. A határozatban a kiskorú részére családgondozót rendelt ki, akit felhívott, hogy a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében gondozási, nevelési tervet készítsen, s kötelezte a gyermeket és a szülőket a családgondozóval való együttműködésre.

... Város Önkormányzata Gyámhivatala előtt a kiskorú védelembe vételi eljárása folyamatos volt, azonban a ...i Gyámhivatal 2004. évben elfogultságot jelentett be, ezért a ... Közigazgatási Hivatal Megyei Gyámhivatala kiskorú F. védelembe vételi ügyében eljáró hatóságként kijelölte ... Polgármesteri Hivatal gyámhivatalát. E határozat 2004. december 22-én kelt, s 2004. december 28-án érkezett az alpereshez.

Ezt követően az alperes széles körű bizonyítás lefolytatását követően 2005. február 15-én meghozott, s elsőfokon jogerőre emelkedett 1266/4/2005. számú határozatával kiskorú F. védelembe vételének fenntartásáról rendelkezett. A gyermek részére új családgondozót rendelt ki, s őt felhívta, hogy az új egyéni gondozási, nevelési tervet a szülőkkel és a gyermekkel együttműködve készítse el, az abban foglaltak teljesüléséről, a gyermek helyzetéről, a felülvizsgálat időpontjában adjon tájékoztatást. Kötelezte a felpereseket, valamint az apai nagyszülőt a családgondozóval való együttműködésre. Felhívta a szülők figyelmét, hogy a gyermekükkel és a nagyszülővel történő kapcsolat normalizálása érdekében a Gyermekjóléti Központ pszichológusával és a kirendelt családgondozóval működjenek együtt, a pszichológus és a családgondozó tanácsait fogadják el, azokat tartásuk be, igyekezzenek a nagyszülővel történő konfliktushelyzeteket a gyermek egészséges fejlődése érdekében kerülni, rendszeresen érdeklődjenek a kiskorú tanulmányi eredményéről és előmeneteléről az iskolában. Felhívta a nagyszülő figyelmét, hogy a szülő-gyermek kapcsolat javítása és a kiskorú szülőkhöz történő közelítése érdekében működjön együtt a Gyermekjóléti Központ pszichológusával és a kirendelt családgondozóval, az ő tanácsait fogadja el és tartsa be. Felhívta a kiskorú F. figyelmét, hogy a családgondozóval és a pszichológussal működjön együtt. A határozat indokolása egyebek mellett tartalmazza, hogy a szülők a gyermekük osztályfőnökével még nem vették fel a

kapcsolatot, a nagymama biztosítja a háttérrel a jó tanulmányi eredmény eléréséhez, ő tartja rendszeresen a kapcsolatot az iskolával. A családgondozó által felkínált mediációs lehetőséget a szülők vállalták, a nagyszülő nem kívánt élni ezzel a lehetőséggel. A családgondozó a kiskorú számára pszichológus segítségét ajánlotta fel, ám ezt ő elutasította. A gyermek a szülők és a nagyszülők közötti viszálykodás miatt pszichésen terhelt, ennek feloldása mediáció segítségével megoldható lenne.

Az elsőfokú gyámhivatal 2006. február 28-án kelt, s április 11-én elsőfokon jogerőre emelkedett határozatával a védelembe vétel hivatalból történő felülvizsgálata során a gyermek védelembe vételét fenntartotta. Felhívta a szülők figyelmét, hogy a gyermekükkel történő egészséges szülő-gyermek kapcsolat kialakítása érdekében vegyék igénybe a Gyermekjóléti Központ mediátorának segítségét, s vele, valamint a kirendelt családgondozóval működjenek együtt, igyekezzenek a nagyszülővel történő konfliktushelyzeteket a gyermek egészséges személyiségfejlődése érdekében kerülni, továbbá rendszeresen érdeklődjenek a kiskorú tanulmányi előmeneteléről az iskolában. Felhívta a határozat kiskorú F. figyelmét is arra, hogy a családgondozóval és a mediátorral működjön együtt. A határozat indokolásában a pszichológus szakértő véleménye alapján rögzítette, hogy a szülők és a kiskorú közötti kapcsolat rendezéséhez mediátor segítségére lenne szükség. A pszichológus nem tud olyan eszközt, ami a régen megromlott kapcsolatot javítani tudná. Hatósági eszközzel ugyan lehet arra kötelezni a gyermeket, hogy a mediáláson részt vegyen, azon azonban csak fizikailag lenne jelen, mert egy védőburkot vonna maga körül. Az elmúlt három évben a gyermek folyamatosan elutasította azt, hogy visszakérüljön a szüleihez. Minél inkább igyekeznek a szülők és a segítő szakemberek megváltoztatni a véleményét, magatartását, annál erősebben ragaszkodik a már kialakult, és számára érzelmileg megfelelő helyzethez. Szeretné, ha a hivatalos ügyek lezárulnának, nem kellene bíróságra, gyámhatóságra, pszichológushoz menni, az apja nem veszekedne a nagymamájával és az osztályfőnökével. A pszichoterápiás megközelítésre kevés esély van, mert a gyermek szemében a segítő szakemberek elvesztették hitelességüket, és jelenleg mereven elutasít minden változásra irányuló intervenciót.

A kiskorú védelembe vételének hivatalból történő felülvizsgálata során az elsőfokú gyámhivatal 2006. július 27-én meghozott ... számú határozatával a védelembe vételt fenntartotta. Kötelezte a szülőket és a nagyszülőt a családgondozóval való együttműködésre, s felhívta a szülők figyelmét ezen túl a Gyermekjóléti Központ pszichológusával és mediátorával való együttműködésre, a gyermekükkel történő egészséges szülő-gyermek közötti kapcsolat kialakítása érdekében, továbbá a nagyszülővel történő konfliktushelyzetek kerülésére, és a kiskorú tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérésére. Felhívta a nagyszülő figyelmét, hogy vegye igénybe a mediátor segítségét, s működjön együtt a családgondozóval. Kerülje a szülőkkel való konfliktushelyzeteket, és igyekezzék a gyermeket szülei irányába fordítani. Felhívta a gyermek figyelmét, hogy a családgondozóval, mediátorral és pszichológussal működjön együtt, és tájékoztassa szüleit tanulmányi előmeneteléről. A határozat indokolásában a pszichológus szakértő véleményére utalva megállapította, hogy a gyermek a körülményei miatt van ilyen állapotban, nem lélektani eszközökkel lehet problémáját megoldani. Neki a

mostani helyzet megfelel. Nincs szükséges egyéni pszichoterápiára. A családterápia lenne jó megoldás, de abban is önkéntesen kell részt vennie a feleknek. A család segítségére szorul, ezért mediálásra lenne szükség, bár az is önkéntességen alapul. A fő konfliktus az apa és a gyermek között húzódik. Az apa nem kommunikációs eszközökkel, hanem hivatalos úton, hatóságokon keresztül próbálja elérni, hogy a fia szeresse őket, természetes, hogy a fia szeretetéért küzd, de az eszközei nem vezettek eredményre. A pszichológus véleménye szerint a mediáció az apa pszichológiai vizsgálata után kezdődhetne. Az apa a terápia elől nem zárkózott el. A nagyszülő szerint sem a gyerekek, sem neki nincs szüksége mediálásra, pszichológusra. A gyermek a mediációt nem vállalta, kijelentette, hogy nagymamájánál jól érzi magát, szerinte pszichológusra édesapjának lenne szüksége.

A határozatokban foglaltak ellenére a szülők és gyermekük kapcsolata nem javult.

A felperesek keresetükben közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén személyenként 2 millió Ft nem vagyoni káruk megfizetésére kérték kötelezni az alperest, hivatkozva arra, hogy az alperes mulasztása idézte elő azt a helyzetet, hogy tőlük gyermekük teljességgel elfordult, s csonka család alakult ki. Hivatkoztak arra is, hogy pontosan meg nem jelölt összegű káruk keletkezett annak következtében, hogy egy pályázat be nem nyújtása miatt havi 4 000 Ft támogatástól esett el gyermekük. Az alperes jogellenes magatartását elsősorban abban látták, hogy nem segítette elő jobban a nagyszülő és a gyermek mediációban való részvételét annak érdekében, hogy a gyermek érzelmileg jobban közeledjen hozzájuk. A védelembe vétel tárgyában született határozatokat tartalmukban nem vitatták, csak annak végrehajtása körében hivatkoztak mulasztásra, állítva, hogy a gyermekre pszichológusnak kellett volna hatnia, illetve a nagyszülővel szemben hathatósabb intézkedéseket kellett volna hoznia az alperesnek.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, költségei megtérítésére nem tartott igényt. Azzal védekezett, hogy az eljárás során semmilyen jogellenes mulasztás nem róható a terhére, nem a hatóságtól kérhető számon az, hogy egy 2007. április 21-én már nagykorúvá váló, önálló, csaknem felnőtt ember, aki világosan képes felmérni és mérlegelni a körülötte zajló eseményeket, nem kíván szabad elhatározásából kapcsolatot tartani a szüleivel.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy a Ptk. 349. § és 339. §-a alapján tarthatnának igényt kártérítésre a felperesek, ha a Pp. 164. §-a (1) bekezdésében írt bizonyítási kötelezettségüknek eleget téve bizonyítanak, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, őket kár érte, s a kettő között megállapítható az okozati összefüggés, továbbá, hogy a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható. Rámutatott, hogy a károkozó magatartás mulasztással is megvalósulhat, azonban a közigazgatási eljárási iratok alapján azt állapította meg, hogy az alperes a védelembe vétel tárgyában hozott határozatokat megelőzően is széles körű bizonyítási eljárást folytatott le annak érdekében, hogy a legmegfelelőbb döntést hozza, és a határozat meghozatalát követően is mindent megtett

annak érdekében, hogy azok végrehajtása megtörténjen. Kifejtette, hogy téves a felperesek azon álláspontja, hogy egy hatóság feladatai körébe tartozna az évek hosszú folyamataiban megromlott szülő és gyermek közötti kapcsolat hatósági eszközökkel történő helyreállítása, mert érzelmi kötődéseket ilyen módon nem lehet kikényszeríteni. Hangsúlyozta, hogy a mediáció alapvetően az önkéntességen alapul, s amennyiben azon a gyermek, vagy akár a nagyszülő nem akar résztvenni, egy esetleges bírság kiszabása sem járulna hozzá a szülő-gyermek közötti kapcsolat javításához. Mivel az alperes terhén semmilyen jogellenes magatartást nem talált megállapíthatónak, a keresetet jogalap hiányában utasította el. Kiemelte, hogy az alperest semmilyen felelősség nem terheli atekintetben, hogy a felperesek gyermeke egy pályázatot nem nyújtott be, s ez által esetleg támogatástól esett el, ugyanis a közigazgatási határozatok felhívták a szülők figyelmét a gyermek iskolájával való kapcsolattartásra, s amennyiben ennek eleget tettek volna, nyilván a pályázaton való részvétel lehetőségéről is tájékozódhattak volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és személyenként 750 000 Ft nem vagyoni káruk megtérítését kérték, másodlagosan indítványozták a megyei bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatására utasítását, kérték továbbá az alperes költségben való marasztalását. Kifejtették, hogy nem az alperes által a védelembe vétel tárgyában hozott határozatok tartalmát vitatják, hanem azt sérelmezik, hogy az alperes elmulasztotta azon határozatok meghozatalát, ami a felperesek szülői felügyeleti jogának érvényesítését, ezzel együtt a családban fennálló rossz viszony megváltoztatását elősegítette volna. Az alperesnek jóval körültekintőbben kellett volna eljárnia, és szigorúbb, hatékonyabb eszközöket kellett volna igénybe venni annak érdekében, hogy a felperesek, és gyermekük viszonya helyreálljon. Véleményük szerint a mulasztás következtében alakult ki az a helyzet, hogy nem tudták gyermekükkel viszonyukat rendezni, mivel a hatóság nem kényszerítette a nagyszülőt arra, hogy engedje a felperesek közeledését saját gyermekükhöz. Ennek következtében személyhez fűződő jogaik szenvedtek sérelmet, mégpedig a családi élet egységéhez fűződő joguk, s emiatt nem vagyoni kár megtérítésére tarthatnak igényt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Azzal érvelt, hogy a felperesek családi élet egységéhez való joga nem az alperes tevékenysége kapcsán sérült, hiszen az alperes csak 2004. decemberétől kezdődően járt el az ügyben, míg a felperesek gyermeke már 1997. szeptembere óta nem él szüleivel. Az alperes valamennyi határozatában felhívta a szülők figyelmét arra, hogy igyekezzenek a nagyszülővel történő konfliktushelyzetek kerülésére, rendszeresen érdeklődjenek gyermekük tanulmányi előmeneteléről, ám a felperesek valójában nem tettek semmit ezek megvalósítása érdekében. Hangsúlyozta, hogy a gyermek a szülő közvetlen szomszédságában él, így a kapcsolattartásnak sem földrajzi, sem fizikai akadálya nem lenne. Álláspontja szerint az a tény, hogy a gyermek a mai napig nem közeledik szüleivel, jelentős részben éppen a felperesek magatartására vezethető vissza. Rámutatott, hogy az eljárás során a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet (Gyer.) rendelkezéseinek megfelelően hozott

határozatokat és a jogszabályok által lehetővé tett keretekben írt elő magatartási szabályokat a nagyszülő, a szülők és a gyermek részére. Ezek során semmiféle mulasztást nem követett el, így érthetetlennek találta, hogy a felperesek milyen további határozatok meghozatalának elmulasztását róják terhére. Álláspontja szerint teljesen életszerűtlen és irreális elképzelés érzelmek hiányát számon kérni az alperesen, mert nem létezik olyan eszköz, amellyel a hatóság egy végletekig elmérgesedett és elhidegült viszonyban érzelmi kötődéseket tudna kikényszeríteni egy felnőtt emberből - hiszen a „gyermek” 2007. április 21-én betöltötte 18. életévét -, aki szabad elhatározásából ítélőképessége birtokában nem akar kapcsolatot a szüleivel. Hangsúlyozta, hogy a medáció, amelynek beindítását a felperesek többször sürgették, szintén nem kényszeríthető ki hatósági eszközökkel, mert annak lényege, fogalmi eleme az önkéntesség.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, abból helytálló jogi következtetéseket vont le, döntésével, s annak indokolásával is egyetért az ítélőtábla, azt megismételni nem kívánja.

Csupán a fellebbezésben felhozottakra tekintettel hangsúlyozza, hogy a védelembe vétel intézményét a Gyvt. teremtette meg, az addigi eseti jellegű intézkedések helyett egy tartós családgondozással is párosuló hatósági felelősségvállalásként azzal a céllal, hogy a veszélyeztetett gyermek fejlődése a családi környezetben segítséggel biztosítható legyen.

A „családi környezet” a perbeli esetben nem a gyermek szülők általi gondozását jelentette, mert a kiskorú a nagyszüleinél élt már 1997. óta, de annak érdekében, hogy a gyermek a szülői családi környezetbe kerüljön - mivel ez saját elhatározás alapján, hatóság igénybevétele nélkül nem történt meg, - a felperesek kérhették volna a gyermekelhelyezés ügyében született bírósági ítélet végrehajtását, ilyen eljárás kezdeményezésére, lefolytatására a gyámhivatalnak nem volt hatásköre, lehetősége.

Az alperes a Gyvt. és a Gyer. adta keretek között csak segítséget adhatott ahhoz, hogy a családban megromlott viszony normalizálódjék, ezt az érintettek közreműködése nélkül, akaratuk hiányában, hatósági eszközökkel azonban nem érhetette el. A segítségnyújtás a jogszabályok szerint a családgondozó kirendelését, a családgondozó útján egyéni gondozási, nevelési terv elkészíttetését, ebben a szülők, gyermek - adott esetben a nagyszülő - részére feladatok, magatartási szabályok előírását, s ezek megvalósulásának figyelemmel kísérését jelentette.

Az alperes - aki a ... Közigazgatási Hivatal kijelölő határozata alapján csak 2004. december 28-tól járt el kiskorú F.védelembe vételi ügyében, így felelőssége csak ettől az időponttól történtek kapcsán vizsgálható, - a ...i Polgármesteri Hivatal által már korábban elrendelt védelembe vétel felülvizsgálata során a Gyer. 90. § (2) bekezdés a) pontja szerint vagy a védelembe vétel fenntartásáról, vagy annak megszüntetéséről hozhatott határozatot. A felülvizsgálat iránti eljárás során a Gyvt. 86. § (1) - (3) bekezdésében foglaltak szerint járt

el, tárgyalásokat tartott, meghallgatta az érintett családtagokat, a családgondozót, pszichológust rendelt ki, nyilatkoztatta a nagyszülőt, a szülőket, a gyermeket, hogy vállalják-e az együttműködést az igénybe vehető szakemberekkel, és figyelmeztette őket az együttműködés hiányában alkalmazható jogkövetkezményekre is. Mindhárom határozatában a védelembe vétel fenntartásáról döntött a gyermek érdekében, határozatainak tartalma megfelel a Gyer. 90. § (2) bekezdés b)-d), és a Gyvt. 68. § (3) bekezdés a)-g) pontjaiban előírtaknak. A felperesek alaptalanul kifogásolják, hogy elmulasztott olyan határozatokat hozni, melyek a családtagok közti viszony helyreállítását elősegítették volna. Más, a meghozottaktól eltérő tartalmú határozatot a gyámhivatal a gyermek érdekében nem hozhatott, figyelemmel arra is, hogy a kiskorú és nagymamája a mediáláson való önkéntes részvétel lehetőségét elutasította, és a pszichológus szerint a gyermek erre való kötelezése nem vezetett volna eredményre, a családtagok közötti viszony az apa-gyermek-nagyszülő kommunikációján keresztül javulhatna, nem hivatalos úton, hatóságokon keresztül.

Összességében az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes elsőfokú gyámhivatala terhére semmilyen jogellenes mulasztás nem állapítható meg, a közigazgatási szerv határozatai, eljárása a jogszabályok adta lehetőségek szerint azt a célt szolgálták, igyekeztek elérni, hogy a felperesek, és gyermekük közötti viszony javuljon, ennek elmaradása nem írható az alperes rovására.

Mivel a polgármesteri hivatal kártérítési felelőssége megállapításához szükséges konjunktív tényállási elemek egyike - a jogellenesség - nem áll fenn, a többi tényállási elem vizsgálata szükségtelen, a bíróság jogellenesség hiányában megalapozottan utasította el a felperesek keresetét.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárás során is pernyertes alperes nem kérte költségei megállapítását, ezért a bíróságnak arról a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján nem kellett rendelkezni.

A felperesek pártfogó ügyvédjének díját az ítéletábra a 7/2002. (III. 30.) IM. rendelet 5. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy ezt a díjat a rendelet 5. § (3) bekezdése értelmében az állam viseli.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felperesek a tárgyalás tartását a bíróság által a Pp. 256/A § (3) bekezdés szerint biztosított 8 napos határidő eltelte után kérték, így azt figyelembe venni nem lehetett.

D e b r e c e n, 2007. május hó 9.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Szabóné dr.
Bélteky Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó